

Nya traditioner - nya gravsätt

I tusentals år har vi haft riter och sedvänjor för vad vi gör när en människa dör, men ceremonier och traditioner förändras hela tiden. Idag kremeras de flesta innan de gravsätts i jorden. Fram till 1980 var det däremot vanligast att den döde gravsattes i kista. Men mycket är av senare datum än vi kanske tror.

– Det är till exempel bara drygt hundra år sedan som begravningsceremonin flyttade från kyrkogården och in i kyrkan, säger Joakim Lövkvist, kyrkogårds- och fastighetschef i Sunnersbergs församling.

Riter, ord och musik är till vår hjälp när vår värld har rubbats och vi ska ta avsked av en anhörig eller nära vän. Begravningsgudstjänsten vill hjälpa oss att förhålla oss till livet som det ser ut nu. Vi överlämnar den döde i Guds händer och får kraft att gå vidare.

Att göra något för den avlidne är också viktigt; ordna med begravningsgudstjänst och göra fint vid gravplatsen.

– Numera finns flera olika sätt att gravsätta. Idag bor många bor långt från sina anhöriga och då kan en askgravplats eller minneslund där församlingen sköter graven vara ett gott alternativ, säger Joakim.

Kostnadsfria gravplatser för alla

Ansvar för kremering och gravsättning av avlidna har riksdagen lagt på Svenska kyrkans församlingar och pastorat, ett ansvar som går tusen år tillbaka. De allmänna begravningsplatserna finns så gott som alltid på kyrkans mark. För tillsynen ansvarar Länsstyrelsen.

– Det är anhöriga, eller någon annan, som planerar och ordnar med begravnigen. Om

ingen anhörig finns eller vill ta hand om begravnigen är det kommunens skyldighet att göra det, berättar Joakim.

Det finns kostnadsfria gravplatser till alla som är folkbokförda i Sverige, oavsett trostillhörighet. Dessa gravplatser finansieras genom en särskild begravningsavgift som alla folkbokförda i Sverige betalar via skatten.

– Begravningsavgiften ska täcka kostnader för till exempel gravplatser, gravsättning och kremering. Därför är begravningsverksamhet och annan verksamhet i församlingen skilda åt i den ekonomiska redovisningen, säger Joakim.

En borgerlig begravningsakt kan utformas fritt. I en del kommuner finns utsedda begravningsförrättare och många begravningsbyråer har egna officianter.

Skötsel av gravplats

Skötseln av en gravplats ingår varken i kyrkoavgiften, som alla Svenska kyrkans medlemmar betalar, eller begravningsavgiften, som alla folkbokförda i Sverige betalar.

– De anhöriga kan antingen sköta gravplatsen själva eller så kan de köpa tjänsten av oss på kyrkogårdsförvaltningen, säger Joakim Lövkvist.

Det som kräver skötsel är själva gravstenen, gräset runt omkring den och dekorationerna som kan bestå av en rabatt och ljus. ■

Begravningsavgift

För tre år sedan infördes en enhetlig begravningsavgift för alla. Avgiftssatsen bestäms av den statliga myndigheten Kammarkollegiet. För 2019 innebär det 25,3 öre per hundralapp. En person som tjänar 250 000 kronor om året betalar en avgift på 633 kronor per år.

Begravningsavgiften finansierar krematorier, begravningskapell och begravningsplatser. Den går också till lön för personal inom kyrkogårdsförvaltningen.

Askgravplats på Gösaslunda kyrkogård.

Olika sätt att gravsätta

GRAVPLATS (med gravrätt)

Kistgravplats: kistan sänks ner i marken och markeras oftast med en gravsten. Eventuell plantering sköts av gravrättsinnehavaren (eller köps av kyrkogårdsförvaltningen)

Urngravplats: en urna med aska grävs ner i marken och markeras oftast med en gravsten. Eventuell plantering sköts av gravrättsinnehavaren (eller köps av kyrkogårdsförvaltningen)

Askgravplats: en urna med aska grävs ner i marken och markeras oftast med en mindre, liggande gravsten. Här kan man inte fullt ut bestämma gravens utseende och utsmyckning. Askgravplatsen sköts av kyrkogårdsförvaltningen. Askgravplatser finns på kyrkogårdarna i Gösaslunda, Rackeby, Sunnersberg och Otterstad.

GRAVOMRÅDE (utan gravrätt)

Minneslund: aska grävs ner eller sprids i marken på ett särskilt område. Platsen markeras inte. Anhöriga närvarar inte när urnan/askan gravsätts. Minneslund sköts av kyrkogårdsförvaltningen. Minneslund finns på kyrkogården i Otterstad.